

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 343/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Radovanom Hrádekom, Drieňová 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 583 zo 6. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho bližšie nešpecifikovaných základných práv a slobôd uznesením Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) č. 583 zo 6. apríla 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predseda národnej rady Andrej Danko podal 22. novembra 2016 Mandátovému a imunitnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „mandátový a imunitný výbor“) návrh na začatie disciplinárneho konania proti sťažovateľovi. Mandátový a imunitný výbor na svojej 10. schôdzi prijal 30. novembra 2016 uznesenie č. 17, ktorým začal disciplinárne konanie voči sťažovateľovi, a následne na svojej 11. schôdzi prijal 7. decembra 2016 uznesenie č. 20, v ktorom odporučil sťažovateľovi, aby sa na najbližšej schôdzi národnej rady ospravedlnil za výroky pri výkone funkcie poslanca národnej rady prednesené na 10. schôdzi národnej rady.

3. Mandátový a imunitný výbor na svojej 12. schôdzi prijal uznesenie č. 22, v ktorom konštatoval, že sťažovateľ sa za výroky prednesené na 10. schôdzi národnej rady neospravedlnil, zároveň odporučil národnej rade udeliť sťažovateľovi pokutu vo výške 1 000 eur a poveril predsedu mandátového a imunitného výboru Richarda Rašiho informovať národnú radu o výsledku rokovania výboru a predložiť národnej rade návrh uznesenia na udelenie tejto pokuty. Národná rada napadnutým uznesením udelila sťažovateľovi pokutu vo výške 1 000 eur.

4. Sťažovateľ v sťažnosti argumentoval, že jeho výroky „... nesmerovali voči žiadnemu poslancovi NR SR. Jeho výroky smerovali voči argumentom ministerky spravodlivosti SR pani Lucie Žitňanskej, ktorá však nie je poslankyňou NR SR. Ako také nemôžu spadať pod ustanovenia Rokovacieho poriadku NR SR, kompetencie predsedu NR SR, a teda nemôžu byť predmetom disciplinárneho stíhania sťažovateľa.

2. Výroky sťažovateľa smerovali voči politike štátu Izrael s poukazom na skutočnosť, že podľa názoru sťažovateľa podopretého faktami, ktoré ďalej uvedieme, sťažovateľ vyslovil myšlienku, že štát Izrael vznikol terorom extrémistických skupín.

4. Výroky sťažovateľa smerovali voči náboženstvu islamu a nie proti moslimom.

5. Sťažovateľ v pozícii poslanca NR SR má právo slobody prejavu a môže sa vyjadrovať aj voči zahraničnej politike, ak má táto politika priamy dopad na prijímanie zákonov NR SR, a tak isto má právo slobody prejavu čo sa týka náboženstva.

6. Podľa presvedčenia sťažovateľa nie je možné aplikovať vyvodenie disciplinárneho konania voči poslancovi, ktorý v svojom prednese uvádza fakty a dôkazy týkajúce sa

akýchkoľvek okolností, samozrejme pokiaľ nie sú namierené osobne voči niektorému inému poslancovi NR SR. Takéto osobné výroky sťažovateľ nikdy voči žiadnemu poslancovi NR SR nepredniesol a z uvedeného dôvodu sa žiadny poslanec NR SR nemôže cítiť dotknutý. Sťažovateľ vyriekol svoju kritiku voči politike štátu Izrael, voči politike vlády Spojených štátov amerických a vyslovil svoj názor na náboženstvo islam. Na tieto výroky má ako poslanec NR SR plné právo a nikto mu toto právo nemôže odobrať. A už vôbec nemôže byť za svoje názory disciplinárne stíhaný. Toto je v demokratickom štáte, založenom na kresťanských tradíciách, nepripustné.

7. Návrh na začatie disciplinárneho konania predsedom NR SR je *de facto* odsúdením sťažovateľa predsedom NR SR z trestného činu podľa § 423 zákona č. 300/2005 Z. z. - hanobenie národa, rasy a presvedčenia, pretože uvádza, že vyjadrenie sťažovateľa vo vzťahu k islamu, ktoré prirovnáva ku krutému, odpornému a neľudskému politickému systému napĺňa niektoré znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu. Predseda NR SR nie je v postavení súdu, aby mohol interpretovať zákon a už toľtož nie je v postavení, aby mohol na základe svojej úvahy niekoho odsudzovať, resp. určovať, či jeho konanie spĺňa alebo nespĺňa znaky akéhokolvek trestného činu. Inými slovami, predseda NR SR chce pokutovať sťažovateľa na základe jeho presvedčenia, že jeho výroky by boli trestné, keby ho nechránila poslanecká imunita. Výrok sťažovateľa o islame nie je a nemôže byť podľa platnej legislatívy trestný, pretože nehovorí o moslimoch ako o jednotlivcoch, alebo o skupine osôb (tak ako to predpokladá Trestný zákon), ale hovorí výlučne o islame ako o náboženstve či politickom systéme. Ani výroky namierené proti štátu Izrael a výroky proti vláde Spojených štátov a Izraela nemôžu byť trestné, pretože Trestný zákon nepozná hanobenie štátu a hanobenie vlády.

8. Disciplinárne konanie a uloženie pokuty sťažovateľovi je nielen v rozpore so všetkými princípmi demokratického a právneho štátu, aleje podľa sťažovateľa aj v rozpore so zdravým rozumom, pravdou a spravodlivosťou. Výroky sťažovateľa nie sú v žiadnom prípade v rozpore so žiadnym platným zákonom SR. To znamená, že ak by sťažovateľ ani nebol poslancom NR SR, nehrozil by mu za spomenuté výroky žiadny postih, pokuta, alebo iná sankcia.“.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v závere podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 584 zo 06.04.2017 sa podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 56 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov sa zrušuje.“

Sťažovateľ si súčasne uplatnil náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

9. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, nespĺňa zákonom predpísané náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie,

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,
- c) proti komu sťažnosť smeruje.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ v petite predloženého návrhu koncipovaného kvalifikovaným zástupcom neoznačil žiadne práva, ktoré mali byť uznesením národnej rady č. 583 zo 6. apríla 2017 porušené. Formulácia návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petit) je tiež neúplná, pretože sťažovateľ sa domáha zrušenia označeného rozhodnutia bez toho, aby v prvom rade žiadal deklarovanie porušenia ním označeného základného práva. Ústavnou podmienkou postupu ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde však je, aby ústavný súd najprv vyhovel sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a svojím rozhodnutím vyslovil, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva alebo slobody uvedené v druhej hlave ústavy, alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z príslušnej medzinárodnej zmluvy, avšak takáto požiadavka nie je, ako už bolo uvedené, v petite sťažnosti obsiahnutá. K uvedenému ústavný súd dodáva, že sťažovateľom navrhovaný výrok v bode 1 (pozri bod 5) celkom zjavne nespĺňa už uvedené požiadavky. V neposlednom rade sťažnosť nemá ani kvalifikované odôvodnenie, pretože okrem opísania skutkových okolností neobsahuje právne argumenty odôvodňujúce porušenie konkrétnych práv sťažovateľa garantovaných ústavou alebo medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Pozornosti ústavného súdu rovnako neuniklo, že sťažovateľ v bode 2 petitu podanej ústavnej sťažnosti pravdepodobne mylne označil napadnuté uznesenie ako uznesenie národnej rady „č. 584“ zo 6. apríla 2017, pričom v jeho prípade išlo o uznesenie národnej rady č. 583 zo 6. apríla 2017, čo ústavný súd považoval za preukázané vzhľadom na sťažovateľom doloženú fotokópiu napadnutého uznesenia, tvoriacu „prílohu F“ podanej ústavnej sťažnosti.

12. V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2017